

Jaarverslag G40 pijler Economie en Werk 2025

Een sterke stedelijke economie als basis voor brede welvaart

De pijler Economie en Werk ging in 2025 door op de in 2022 ingeslagen weg met de thema's ruimte voor economie, de sterke keten van leren, werken en ondernemen, en de dienstverlening aan het MKB. De steden leerden van elkaar, ontwikkelden nieuwe werkwijzen, werkten samen met landelijke stakeholders en behartigden gezamenlijk belangen in Den Haag. De pijler leverde een bijdrage aan het G40 position paper *Investeer in de kracht van steden*, dat in de zomer van 2025 verscheen, met als belangrijke aandachtspunten:

- Ruimte bieden voor economie, transformatie van binnesteden en bedrijventerreinen
- Dienstverlening aan het MKB, bouwen aan sterke regionale ecosystemen
- een wendbare en vitale beroepsbevolking
- een inclusieve arbeidsmarkt.

In samenwerking met de andere pijlers ook aandacht voor de integrale verstedelijkingsopgave (inclusief werken), de aanpak van netcongestie, betaalbare energie en grip op arbeidsmigratie.

Actief in landelijke samenwerkingverbanden

De voorzitters van de themagroepen zijn actief in landelijke samenwerkingsverbanden. Yvonne Salvino participeert met Paul Guldemon in de Actieagenda MKB-dienstverlening, de pilot breidde in 2026 uit van 6 naar 18 regio's. Maarten Burggraaf bleef actief in de landelijke Retailagenda. Pijlervoorzitter Frank den Brok was delegatieleider van de VNG in het bestuurlijk overleg ruimte voor werk met de ministeries EZ, VRO, I&W, KGG en IPO. Ruimte voor werk kreeg een prominente plek in de concept Nota Ruimte. Carine Bloemhoff en Raymond Wanders zijn actief in landelijke gremia over werk. Nieuwe regionale werkcentra gingen van start, en de Tweede Kamer onderschreef het belang van regionale scholingsfondsen. De G40 constateerde weinig voortgang in de fundamentele herziening van de Participatiewet en te weinig grip op de negatieve aspecten rond arbeidsmigratie.

Netwerkbijeenkomsten

De pijler economie en werk leverde een actieve bijdrage aan de drie bestuurlijke en twee ambtelijke netwerkdagen die in 2025 werden georganiseerd.

Tijdens de bestuurlijke netwerkdag in **Hoorn** stond ruimtelijk-economische ontwikkeling prominent op de agenda met een plenaire inleiding van Frank van Oort (EUR) over de centrale rol van steden in de regionale economie. De wethouders economie en werk gingen in gesprek met de opstellers van de Nota Ruimte over het voorkomen van een disbalans tussen wonen en werken, het belang van innovatie en bereikbaarheid en ruimte voor circulaire economie. In Hoorn spraken we ook over de onderwerpen arbeidsmigratie en uitbuiting, slim met stroom, stadslogistiek en ruimte voor werken in de stedelijke praktijk.

De ruimtelijk-economische ontwikkelstrategie kreeg een vervolg tijdens de ambtelijke netwerkdag in Oss en de bestuurlijke netwerkdag in Schiedam.

In **Schiedam** spraken de wethouders van de pijler met Henri de Groot (VU) over de ruimtelijk-economische ontwikkelstrategie voor stedelijk Nederland en over de krachtenbundeling circulaire economie.

In **Tilburg** waren Judith Uitermark (directeur ministerie EZ regio en ruimte) en Floor Vermeulen (Netwerk Kennissteden Nederland) te gast in onze pijlervergadering. Ook gingen we op stadssafari naar de innovaties in de economie van Tilburg.

De arbeidsmarkt als achilleshiel voor brede welvaart was het hoofdthema van de tweede dag in Tilburg met een inspirerende inleiding van Ton Wilthagen. We hebben meerdere mogelijkheden om arbeidsmarkttekorten aan te pakken, maar krapte is ook kiezen. In een kleinere deelsessie werd doorgesproken over de inclusieve arbeidsmarkt. Ook aan de orde kwamen het Pact voor de binnenstad en de G40 samenwerking op stadslogistiek. Ambtelijk vergaderde de pijler vijf keer in ms teams.

Bestendiging samenwerking met de VNG

De voorzitters van de G40 themagroepen zijn actief in de relevante VNG commissies: Yvonne Salvino en Frank den Brok in de commissie EKEM, Carine Bloemhoff en Raymond Wanders in de commissie PSI en Maarten Burggraaf in de commissie RWM.

MKB en economische vernieuwing

In 2025 is de pilot regionale MKB dienstverlening geadopteerd door het ministerie van EZ. In 2024 zijn op initiatief van de G40 6 regio's gestart. Inmiddels zijn er 20 regio's bezig met deze aanpak, zowel de pioniers als de nieuwkomers. Doel is de ondersteuning van het brede MKB bij het toekomstbestendig maken van hun bedrijf. Het MKB in onze steden maakt nog onvoldoende gebruik van de ondersteuningsmogelijkheden van de landelijke Actieagenda MKB dienstverlening. Het gaat om 355.000 bedrijven met meer dan 10 werknemers, samen 1,5 miljoen inwoners.

De MKB ecosysteem aanpak wordt uitgewerkt samen met landelijke partners zoals Kamers van Koophandel, de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland, MKB Nederland en VNG. Om het brede MKB te bereiken zijn drie fundamentele omslagen nodig; activering van de vraag, vereenvoudiging van de dienstverlening en verbeterde samenwerking tussen stakeholders in de publieke dienstverlening. De uitvoering steunt op vier pijlers. 1. Ondernemers-communiteiten versterken, ondernemers leren het meest van elkaar. 2. Een aanbod dat beter aansluit bij de vraag en overzichtelijk is voor ondernemers. 3. Structurele financiering op basis van prestaties, een slimmere inzet van het overheidsgegeld dat voor innovatie beschikbaar is. 4. Meer focus op impact en verantwoording. Door de aanpak kan het geld dat beschikbaar is beter worden ingezet voor de ondersteuning van transitie in ons brede MKB.

Sterke Keten van participatie, leren, werken en ondernemen

De hoofdonderwerpen in het Werkplan 2025 van de themagroep waren werk & bestaanszekerheid (vereenvoudiging regels, het kunnen bieden van maatwerk), de vernieuwing van de Participatiewet, de realisatie van de nieuwe arbeidsmarktinfrastructuur (regionale werkcentra), arbeidsmigratie en de doorontwikkeling van de sociaal ontwikkelbedrijven.

De themagroep organiseerde bijeenkomsten tijdens de G40 netwerkdagen. In Hoorn discussieerden we over arbeidsmigratie en hoe gemeenten meer grip kunnen krijgen op ongewenste ontwikkelingen. In Tilburg spraken we met Ton Wilthagen over hoe de inclusieve arbeidsmarkt het nieuwe normaal kan worden. De themagroep vergaderde drie keer via ms teams. In maart bespraken we de vernieuwing van de Participatiewet met het ministerie van SZW en de VNG. In mei bespraken we de nieuwe wet Van school naar duurzaam werk met

het ministerie van SZW en de MBO-raad. Centrumgemeenten van arbeidsmarktregio's krijgen een leidende rol in het opstellen van een regionaal programma. In oktober besprak de themagroep verschillende actualiteiten en de voorbereiding op de Top Bestaanszekerheid.

Ambtelijk werd de themagroep aangestuurd door strategisch adviseurs van Apeldoorn, Groningen, Emmen, Enschede, Helmond en Oss. Zij vergaderden maandelijks met het ondersteunende adviesbureau Zunderdorp en namen deel aan overleggen met het ministerie van SZW en de VNG. Zunderdorp organiseerde behalve de bestuurlijke bijeenkomsten ook 6 digitale ambtelijke bijeenkomsten voor de G40.

Netwerk Kennissteden

De relatie met het Netwerk Kennissteden Nederland werd aangehaald. De voorzitter van de NKN neemt deel aan de G40 bestuurlijke netwerkdagen, de secretaris van de NKN neemt deel aan het ambtelijk overleg van de pijler. Tijdens de AND in Oss was de campusontwikkeling onderwerp van gesprek. NKN en G40 verkennen samen de mogelijkheid van een citydeal kennissteden. Meer investeren in onderwijs, kennisvalorisatie, R&D en innovatie ecosystemen is opgenomen in het coalitieakkoord van het nieuwe kabinet, mede op basis van een advies van Wennink; de route naar toekomstige welvaart.

Vitale binnensteden

De citydeal dynamische binnensteden kwam in 2025 goed op stoom. De G40 werd regelmatig bijgepraat, o.a. tijdens de AND in Oss en de BND in Tilburg. Maarten Burggraaf was ook in 2025 lid van de stuurgroep Retailagenda, de initiatiefnemer van o.a. de Impulsaanpak winkelgebieden. Om de samenwerking te bestendigen en de geleerde lessen te borgen, is gewerkt aan een pact voor de binnensteden, later omgedoopt tot pact voor waardevolle kernen. De samenwerking van G40 steden op het gebied van stadslogistiek kreeg vorm. De Impulsaanpak winkelgebieden is opgenomen in het coalitieakkoord van het nieuwe kabinet.

Ruimte voor werken

De ruimte voor werken in steden staat onder druk door de woningbouwopgave, maar de bewoners moeten ook kunnen werken. Ruimte voor economie is bestuurlijk besproken met vertegenwoordigers van de ministeries EZK, VRO en I&W tijdens de BND in Hoorn. Ambtelijk is de concept ruimtelijk economische visie van het rijk met de ministeries besproken tijdens de AND in Oss. Ruimte voor werken kreeg een prominente plek in de concept Nota Ruimte, en is overgenomen in het coalitieakkoord van het nieuwe kabinet. Frank den Brok was delegatieleider van de VNG in het bestuurlijk overleg ruimte voor werken met IPO en de ministeries EZ, VRO, KGG en I&W. Er werd een start gemaakt met een Uitvoeringsagenda om ruimte voor werken ook daadwerkelijk te realiseren, de G40 zit hierbij ambtelijk aan tafel.

In de Community of Practice ruimte voor werken kwam aan de orde wat werkt en wat niet, steden leerden van elkaar en experimenteerden met nieuwe werkwijzen. De CoP werd dit jaar voortgezet met bijeenkomsten in Deventer, Gouda, Zaanstad en Den Haag. De resultaten zijn gepresenteerd en besproken tijdens het landelijke BT-event in Arnhem.

Belangrijke aandachtspunten: Schuifruimte, mogelijkheden regelgeving, herstructurering en intensivering van bedrijventerreinen, energievoorziening op bedrijventerreinen en betaalbaarheid. Financiering blijft een heet hangijzer, met name de herstructurering geeft

onrendabele toppen. Discussie was er ook dit jaar over keuzes maken in de economische ontwikkeling in een tijd van schaarste aan energie en arbeidskrachten.